

Сьогодні

Урок
№111

Етикетні функції займенників *ти* і *ви*

Мета: ознайомити з правилами вживання та написання займенників *ви/Ви*; розвивати письмове та усне зв'язне мовлення; обґрунтовувати важливість бережного ставлення до мови; формувати компетентність спілкуватися рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності.

❖ Сьогодні на уроці
поговоримо про уживання
займенників *ти, ви* та їхні
функції.

**Робота із
підручником
«Українська мова»
Н. Голуб та ін.,
с. 178-179**

Гречний

- ✓ Як займенник допомагає нам бути ввічливими?
- ✓ Коли використовуємо займенники «ти», «ви» і «Ви»?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

У присутності людини не говоримо про неї «вона», «він». Називаємо на ім'я.

З пошанним «ви» дієслово-присудок вживаємо у формі множини.

Незнайомі люди середнього й старшого віку спілкуються на «ви».

Присудок, виражений прикметником при пошанному «ви», може бути в однині і множині.

Етикетні функції займенників

До незнайомих старших за віком звертаємося на «ви» (а також «ваш», «ваша»).

Підлітки, юнаки/юнки звертаються на «ти», навіть якщо не знайомі між собою.

Обмежуємо вживання займенника «я».

Займенником «ти» називаємо добре знайомих людей, рівних або молодших за віком.

З великої букви пишемо
займенники **Ви, Ваш (Ваша)** як
форму ввічливості у звертанні
до однієї конкретної особи в
листах, привітаннях,
запрошеннях, в офіційних
документах.

Прочитайте речення з листів відомих людей. Знайдіть у схемі пункт, що пояснює вживання займенників у поданих реченнях. Що вам відомо про Лесю Українку й Михайла Коцюбинського?

1. Околиця тут гарна, горизонт широкий, людей не занадто багато, може, Вам здасться й замало. 2. Рада я, що Київ лишив по собі у Вас такі добрі сподини. 3. Пишу Вам зараз же по отриманні Вашого листа (Леся Українка). 4. Прошу прийняти від мене щире бажання Вам здоров'я та всього найкращого. 5. Дуже Вам дякую за Ваш лист, за звістки про себе та свої плани на літо (М. Коцюбинський).

Прочитайте текст. Якого правила вживання займенників він стосується? Перебудуйте текст, щоб уникнути зайвого «я»

Вправа

452

...Часом я малюю те, що уявляю, а часом ні. Як захочеться.

Я люблю розв'язувати рівняння. А ще я люблю писати в зошитах у клітинку. У мене гарний почерк. Каліграфічний. Це тому, що я гарно малюю. Писати — це те саме, що малювати. Я добре малюю літери. Красиво. Я пишу в зошитах тільки гелевою ручкою... (Дз. Матіяш).

Вправа

452

...Часом я малюю те, що уявляю, а часом ні. Як захочеться.

Також люблю розв'язувати рівняння. А ще - писати в зошитах у клітинку. У мене гарний почерк. Каліграфічний. Це тому, що я гарно малюю. Писати — це те саме, що малювати. Мені вдається добре малювати літери. Красиво. А ще пишу в зошитах тільки гелевою ручкою... (Дз. Матіяш).

Запишіть речення. Прокоментуйте етикетні функції займенників. Яке речення містить комплімент? Пригадайте роль компліментів у спілкуванні. Що вам відомо про звертання до батьків, бабусь і дідусів в українських родинах? Як це прийнято у вашій родині?

Вправа

453

1. «Це правда, — каже Марія. — Ви хвалите, і вас хвалять. Ви даєте, і вам дають. Ви забираєте, і у вас забирають. Ви допомагаєте, і вам допоможуть. Ви брешете, і вас хтось обдурить. Рівновага є у всьому». 2. «Як же ви гарно граєте в шахи, Поліно. Я б хотіла грати з вами частіше (Дз. Матіяш).

Розвиваємо творчість. Розглянь зображення. Склади коротку розповідь на основі побаченого, використовуючи займенники

- Що нового ви дізналися сьогодні?
- Які почуття викликала у вас тема уроку?
- Чи на всі запитання ви одержали вичерпну відповідь?
- Що було найважливішим на уроці?
- Назвіть 3-4 слова, що визначають суть цього уроку і ваші досягнення.

Все те, що сподобалось на уроці, що здавалося цікавим та корисним.

Все те, що не сподобалось, здавалося важким, незрозумілим та нудним.

Факти, про які дізналися на уроці, чого б ще хотіли дізнатися.

**Виконайте вправу 454, на вибір
I, II або III.**

*Короткий запис у щоденник
с. 179 впр. 454, на вибір.*